

Seat No.	
-------------	--

PD-15

Total No. of Pages : 08

Ph.D. Entrance Examination, 2025

Sub: MARATHI

Sub. Code : 58767

Day and Date : Wednesday, 10-09-2025

Total Marks : 100

Time : 1.00 p.m. to 3.00 p.m.

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Each question carries 2 marks.
3. Answers should be marked in the given OMR answer sheet by darkening the appropriate option.
4. Use black ball point pen only for marking the circle. Do not make any stray mark on the OMR Answer Sheet.
5. Follow the instructions given on OMR Sheet.
6. Rough work shall be done on the sheet provided at the end of question paper.
7. Only non programmable calculators are allowed.

पुढीलपैकी योग्य ते पर्याय निवडा.

१. संशोधनाचा विषय निश्चित झाल्यानंतरचा संशोधनाचा मुख्य टप्पा कोणता असतो ?

अ) शीर्षक

क) निष्कर्ष

ब) मुखपृष्ठ

ड) मलपृष्ठ

२. संशोधकाने संशोधन करताना कोणती बाब प्रामुख्याने ध्यानात घेतली पाहिजे ?

अ) व्यावहारिक उपयुक्तता

ब) मार्गदर्शकाची आवड

क) साधनांची उपलब्धता

ड) आर्थिक निकड

३. संशोधनातील कोणत्या भाषेच्या उपयोजनामुळे संशोधनातील वस्तुनिष्ठता बाधित होत असते ?

अ) प्रतिकात्मक

ब) आलंकारिक

क) समीक्षात्मक

ड) प्रमाण

४. तौलनिक संशोधनाच्या गरजेतून कोणती अभ्यासपद्धती विकसित झाली आहे ?

अ) समाजशास्त्रीय

ब) ऐतिहासिक

क) समस्याकेंद्री

ड) आंतरसंहितात्मक

५. भूतकालीन घटनांचा क्रम निश्चित करून अर्थनिर्णय करण्याच्या पद्धतीला कोणती संशोधनपद्धती म्हणतात ?

अ) मानसशास्त्रीय

ब) चरित्रात्मक

क) ऐतिहासिक

ड) समाजशास्त्रीय

६. इतिहास संशोधनात कोणते पायाभूत तत्त्व अनुष्यूत असते ?

अ) वस्तुनिष्ठा

ब) तत्त्वनिष्ठा

क) आत्मनिष्ठा

ड) सत्यनिष्ठा

७. प्रबंध लेखनात एकच संदर्भग्रंथ जेव्हा पुनःपुन्हा येतो, तेव्हा कोणत्या शब्दाचा वापर नेहमी केला जातो ?

अ) तळटीपा

ब) निर्देश

क) संदर्भ

ड) तत्रैव

८. गुंतागुंतीच्या समस्येची उकल करून समस्येचे अचूक निदान करणाऱ्या निबंध लेखनास काय म्हणतात ?

अ) युक्तिवादत्मक निबंध

ब) विश्लेषणात्मक निबंध

क) नैदानिक निबंध

ड) खंडणमंडणात्मक निबंध

९. 'खबर' या अरबी शब्दाचा वर्णविपर्यय होऊन कोणता हा शब्द निर्माण झाला असावा, असे म्हटले जाते ?

अ) वार्तापत्र

ब) बातमी

क) निवेदन

ड) बखर

१०. भाषेविषयी असणाऱ्या भाषेचा वापरास कोणती संज्ञा दिली जाते ?

अ) अति-भाषा

ब) प्रमाणभाषा

क) उपहासात्मक भाषा

ड) बोलीभाषा

११. 'संशोधनाचे पद्धतिशास्त्र' हा ग्रंथ कोणत्या समीक्षकांनी लिहिला आहे ?

अ) रा.चिं. ढेरे

ब) भालचंद्र नेमाडे

क) रमेश वरखेडे

ड) अविनाश सप्रे

१२. युक्तिवादात्मक निबंध कशाप्रकारचा असतो ?

अ) खंडण-मंडणात्मक

ब) वर्णनपर

क) काव्यात्मक

ड) भावनात्मक

१३. प्रबंध लेखनाच्या भाषेचे स्वरूप कशाप्रकारचे असावे?

अ) पाल्हाळीक	ब) वस्तुनिष्ठ
क) कल्पनाप्रचुर	ड) अलंकारिक

१४. लेखकाची स्वतंत्र आणि स्वायत्त जीवनदृष्टी असते, हे गृहीतक कोणत्या केंद्रस्थानी असते ?

अ) लेखककेंद्री	ब) वाचककेंद्री
क) समीक्षककेंद्री	ड) प्रेक्षककेंद्री

१५. माधव आचवल खालीलपैकी कोणत्या प्रकारची समीक्षा लिहिली आहे?

अ) ऐतिहासिक	ब) समाजशास्त्रीय
क) तौलनिक	ड) आस्वादक

१६. सिद्ध-ग्रंथातील प्रमाणभूतता पारखून घेताना कोणती बाब प्रामुख्याने पाहिली जाते ?

अ) काल्पनिकता	ब) विश्वसनीयता
क) पूर्वग्रहात्मकता	ड) ऐकीव माहिती

१७. संशोधनान्ती जाणवलेल्या निरीक्षणांची व निष्कर्षांची नोंद प्रबंधाच्या कोणत्या घटकात केली जाते ?

अ) साधनग्रंथ	ब) उपसंहार
क) संदर्भसूची	ड) संदर्भग्रंथ

१८. देशीवादाची संकल्पना कोणत्या समीक्षकांने प्रामुख्याने मांडली आहे?

अ) भालचंद्र नेमाडे	ब) भालचंद्र फडके
क) भालचंद्र मुणगेकर	ड) भालबा विभूते

१९. 'कलेसाठी कला' या भूमिकेचे समर्थन ना. सी. फडके यांनी कोणत्या ग्रंथात केले आहे?

अ) कला आणि मानव	ब) प्रतिभा रंग
क) पश्चिमप्रभा	ड) प्रतिभा साधन

२०. व्यक्ती, सामाजिक संस्था, श्रद्धा व मूल्यांचा शोध याच्या अभ्यासाला काय म्हणतात?

अ) मानवकेंद्री संशोधन	ब) चरित्रात्मक संशोधन
क) संस्कृतीकेंद्री संशोधन	ड) सैद्धांतिक संशोधन

२१. व्यक्तीला आपल्या स्वतंत्र प्रज्ञेची झालेली जाणीव हे प्रधान सूत्र कोणत्या वादाच्या गाभ्याशी होते ?

अ) प्रबोधनवादाच्या	ब) निसर्गवादाच्या
क) पुनरुज्जीवनवादाच्या	ड) अभिजातवादाच्या

२२. 'सविकल्प समाधी' ही संकल्पना कोणत्या समीक्षकाने मांडली आहे ?

अ) माधवराव पटवर्धन	ब) तात्यासाहेब केळकर
क) कृ.पां. कुलकर्णी	ड) श्री. के. श्रीरसागर

२३. एखाद्या गोष्टीचे आकलन करून त्या संदर्भातील समस्यांचा विचार करण्याच्या पद्धतीस काय म्हणतात ?

अ) अर्थान्तरन्यास	ब) अर्थनिर्णयन
क) अर्थप्रकृती	ड) अर्थपरिवर्तन

२४. 'केस स्टडी' या संशोधन पद्धतीसाठी मराठीत कोणती पर्यायी संज्ञा वापरली जाते ?

अ) व्यक्ती अभ्यास	ब) परिसर अभ्यास
क) संस्कृती अभ्यास	ड) समाजशास्त्रीय अभ्यास

२५. व्यक्तीने आपले म्हणणे पूर्णपणे मोकळ्या पद्धतीने मांडण्याच्या प्रकारास काय म्हणतात ?

अ) प्रश्नावली	क) औपचारिक प्रश्नावली
ब) खुली प्रश्नावली	ड) बंदिस्त प्रश्नावली

२६. 'मुक्तछंद' या काव्यप्रकाराचे प्रवर्तक म्हणून कोणत्या कवीला ओळखले जाते ?

अ) बा.भ.बोरकर	ब) ए.पा. रेंदाळकर
क) कवी अनिल	ड) शांता शेळके

२७. 'ऑर्फियस' या कथासंग्रहातून दिलीप चित्रे यांच्या कोणत्या विचारसरणीचे अधिक्थ्य दिसून येते ?

अ) अभिजातवादी	ब) सौंदर्यवादी
क) वास्तववादी	ड) अस्तित्ववादी

२८. इंदिरा संत यांनी 'ऋतुचक्र' या ग्रंथातून कोणत्या प्रकारचे लेखन केले आहे.

अ) कथा	ब) कविता
क) ललित निबंध	ड) प्रवासवर्णन

२९. 'सातपाटील कुलवृतांत' लिहिणाऱ्या लेखकाचे नाव काय आहे?

अ) मकरंद साठे

ब) रंगनाथ पठारे

क) राजीव नाईक

ड) प्रवीण बांदेकर

३०. 'विद्रोही तुकाराम' हा ग्रंथ कोणत्या लेखकाने लिहिला आहे?

अ) डॉ. आ. ह. साळुंखे

ब) सदानंद मोरे

क) ल. रा. नसिराबादकर

ड) वि. भि. कोलते

३१. 'तृष्णेचे काव्यशास्त्र' ही कोणत्या समीक्षकाने उपयोजिलेली महत्त्वपूर्ण संकल्पना आहे?

अ) म.सु.पाटील

ब) हरिश्चंद्र थोरात

क) मिलिंद मालसे

ड) सुधीर रसाळ

३२. 'कलगीतुरा' हा कोणत्या कलाप्रकाराशी संबंधित शब्द आहे?

अ) पोवाडा

ब) दिंडी

क) लावणी

ड) गजल

३३. शब्दांमधून निर्माण केल्या जाणाऱ्या चित्रास काय म्हटले जाते?

अ) प्रतिमा

क) अलंकार

ब) प्रतीक

ड) मिथक

३४. 'काळा सूर्य' ही प्रतिकात्मक कादंबरी कोणत्या लेखिकेने लिहिली आहे?

अ) सानिया

ब) माधवी देसाई

क) अनुराधा पाटील

ड) कमल देसाई

३५. ग्रामीण साहित्याच्या प्रेरणा कोणत्या समाज सुधारकाने मांडलेल्या विचारात आहेत?

अ) महात्मा फुले

ब) र. धों. कर्वे

क) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे

ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

३६. भूतकाळात घडून गेलेल्या घटनेचे आणि वृत्तांताचे कथन करण्याच्या प्रक्रियेस काय म्हटले जाते.

अ) प्रहसन

ब) आख्याय

क) घटनात्मकता

ड) आडकथा

३७. तमाशा या कलाप्रकारात गद्यपद्यमिश्रित कथाभागास कोणत्या नामाभिधानाने संबोधले जाते.

अ) गण	ब) गौळण
क) वग	ड) बतावणी

३८. भरतमुनी यांनी कोणत्या ग्रंथात रस विचाराची विस्तृत चर्चा केली आहे.

अ) काव्यकारण	ब) नाट्यशास्त्र
क) काव्यशास्त्रप्रदीप	ड) रसशास्त्र

३९. 'भारूड' हा लोककला प्रकार कोणी जनमानसात रुजविला ?

अ) संत ज्ञानेश्वर	ब) संत सावता माळी
क) संत एकनाथ	ड) संत रामदास

४०. 'वाचणाऱ्याची रोजनिशी' हा ग्रंथ कोणी लिहिलेला आहे ?

अ) सतीश काळसेकर	ब) श्रीधर हेरवाडे
क) राम बापट	ड) श्री. ना. पेंडसे

४१. ग. प्र. प्रधान यांनी लिहिलेली 'साता उत्तराची कहाणी' या कादंबरीतून कोणता आशय प्रकट झाला आहे.

अ) मानसशास्त्रीय	ब) ऐतिहासिक
क) सामाजिक	ड) राजकीय

४२. 'गावगाडा' या बहुचर्चित ग्रंथाचे लेखन कोणत्या लेखकाने केले आहे ?

अ) त्रिंबक नारायण आत्रे	ब) ग. ल. ठोकळ
क) दि. बा. मोकाशी	ड) र. वा. दिघे

४३. 'सीतायन' हा ग्रंथ कोणत्या लेखिकेने लिहिलेला आहे ?

अ) उल्का महाजन	ब) शांता गोखले
क) डॉ. तारा भवाळकर	ड) अरूणा ढेरे

४४. 'जांभूळ आख्यान' या लोकनाट्याचे सादरीकरण कोणत्या लोककलावंताने केले आहे ?

अ) शाहीर पिराजीराज सरनाईक	ब) शाहीर विठ्ठल उमाप
क) शाहीर प्रभाकर	ड) शाहीर बाबासाहेब पुरंदरे

४५. लक्ष्मीचाई टिळक यांनी कोणते आत्मचरित्राचे लिहिले आहे?

अ) स्मृतीचित्रे

ब) माझ्या जल्माची चित्तरकथा

क) विस्मृतीचित्रे

ड) आयदान

४६. 'उदाहरणार्थ कोसला' या ग्रंथाच्या लेखकाचे नाव काय आहे?

अ) ज.वि.पवार

ब) नागनाथ कोत्तापळे

क) सदा कहन्हाडे

ड) वासुदेव सावंत

४७. 'मौनराग' हे कोणत्या लेखकाने लिहिलेले ललित गद्याचे पुस्तक आहे?

अ) महेश एलकुंचवार

ब) जी.ए. कुलकर्णी

क) चि. त्र्यं. खानोलकर

ड) गंगाधर गाडगीळ

४८. 'टाटायन' या ग्रंथाच्या लेखकाचे नाव काय आहे?

अ) अजय काडर

ब) गिरीश कुबेर

क) अरूण टिकेकर

ड) अरूण साधू

४९. विष्णुपंत गोडसे यांनी कोणते प्रवासवर्णन लिहिले आहे?

अ) माझी यशोगाथा

ब) मी आणि माझी हकीगत

क) माझा प्रवास

ड) माझे देशाटन

५०. आसाराम लोमटे यांचे 'इडा पिडा टळो' हे कोणत्या साहित्य प्रकारातले पुस्तक आहे?

अ) कथासंग्रह

ब) कवितासंग्रह

क) नाटक

ड) चरित्र

- Rough Work -